

ACC. N:R. M. 13161 : 1-20.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Gladsax
Socken: Östra Hoby Berättat av: f. Kyrkoväktaren i Ö.Hoby,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1862 i Ö.Hoby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ola Persson,
Borrby nr 12.

- Hans Öland - mästertjuven från Gladsax. 1.
Hans Öland bar alltid ben från kyrkogården på sig. 2.
Hans Ölands äventyr i Hagestad. 3.- 4.
Gladsax-prästen sätter Hans Öland på prov. 5 - 7.
Hans Ölands nedgrävda skatt. 8.
Hur Hans Öland gick genom fönster. 9.
Ben från kyrkogården gav tur på sjön. 10.
Gengångare i Ö.Hoby. 11.
Sova midsommarnatten på kyrkogården mot sjukdom. 12.
Den sjunkna kyrkan i "Tjärkehåla" i Hagestad. 13.
Sjörå i Skillinge. 14.
~~Ö.Nüttelövs kyrka skulle byggas i Gislöv. 15.~~
Noak Skytt. 15.
Jerusalems Skomakare i Kvarnby. 16.
Varför Jerusalems Skomakare är på vandring. 17.
Det förmenta trollet i Tullstorp, som var en "vär". 18.
Altartavlan och predikstolen i Ö.Hoby äro strandvrak. 19.
Kyrkbly som botemedel. 20.

Skriv endast på denna sida!

M. 13161:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Gladsax
Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Nykväktaren i Ö. Hoby
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

Hans Öland - mästertjuven från Gladsax.

Hans Öland var en mycket bekant person här nere förr. Han var född på Öland, och därför kallades han Hans Öland. Annars hette han Hans Andersson.

Han köpte en sorts droppar på apotek. Sen hällde han ett par droppar i var stövel. Sedan kunde ingen springa i kapp med honom.

Han hade också en stålfjäder i varje stövel. Det gjorde, att han fick väldigt sviktande språng.

M. 13161:2.

Landskap: Små Upptecknat av: E. Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Öland
Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Kyrko. O. Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

2.

Hans Öland bar alltid ben från kyrkogården.

Hans Öland gav sig i backen på att om han bara hade ett människoben från kyrkogården på sig, så kunde han göra, vad han ville.

M. 13161:3.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Alboax
Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Kyrke Ö. Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

3.

Hans Ölands äventyr i Hagestad.

Hans Öland var förföljd av fjärdingsmännen. Det var mellan Hagestad och Sandby. Då kröp han ned under en bro och satt där i 2 dygn. Förföljarna gingo på vägen och pratade om honom. Men han satt under bron och skrattade.

Det bodde en rik bonde i Hagestad. Hans Öland snackade grant med drängen där på stället, och drängen husade honom i halmen i 3 veckor. Det var runda gluggar i gavlarna på ladan. Där satt Hans Öland och såg folk leta efter honom. Och han skrattade åt dem. Drängen matade honom med "mörkesmad".

Efter det 3 veckor gått, sökte de inte så mycket efter Hans Öland, och han kunde våga sig ut. Vid avfärden sade han till drängen: "Du har ju fästembö och skall gifta dig. Där har du lite pengar. Bonden går nog i

M. 13161:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Skåne
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Korker. Mr. Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

borgen för dig. Köp ett litet ställe. Det går då bra för dig, och du kan sedan köpa ett större. Det gjorde drängen, och med tiden blev han ägare till ett ställe på 160 tunnland.

Även en annan dräng i Hagestad hade Hans Öland hjälpt som erkänsla.

När Hans Öland ^{brutit sig} ~~kom~~ ut från häktet en gång, sökte han hjälp hos denne dräng. Men han körde ut honom. Då sade Hans: "Har jag hjälpt dig till ~~det~~ att få det du har, så kan jag hjälpa dig av med det också. Om ett år var ~~denne~~ utfattig.

Hans Öland begav sig så till den andre. När denne såg honom, sade han hövligt: "Se, Hans Andersson är ute och går". "Nej, nej", sade han, "det är bara Hans Öland". "Kom in", sa då denne. "Jag bjuder mat och kaffe". Hans gick in. Och han fick behålla sitt, som återgäldade Hans Öland hans godhet.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161:5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ewert Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Skåne
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Nykvist. Ols Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

5.

Gladsax-prästen sätter ^Hans Öland på prov.

Det var när ^Hans Öland sista gången kom från fästningen. Det hade kommit en ny präst till Gladsax, och denne ville veta, om ^Hans Öland verkligen var en mästertjuv. Så han kallade ^Hans till sig. ^Hans gick till prästgården. Prästen frågade honom, om han var en mästertjuv. "Jag har varit", sade ^Hans Öland. "Men nu tycker jag, att jag har suttit på fästning länge nog". Då sade prästen: "Ja, är det så, att du är en mästertjuv, så vill jag sätta dig på prov. Jag skall ha pengar och min klocka nära sängen i natt. Det skall du taga. Då är du en mästertjuv." Men ^Hans Öland ville inte. Han menade, att prästen var en lurifax, som ville sätta honom fast, och så skulle han inte komma ut mer från fästningen. Men prästen lovade, att inte anmäla "inbrottet".

Prästen hade 7 eller 8 hundar. Likaså sade han till flera karlar att gå vakt på natten vid prästgården. Måten kom. Prästen hade lagt

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161:6.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Emil Wallin

Härad:

Ingelstad

Adress:

Skåne

Socken:

Östra Hoby

Berättat av:

J. Kyrke. Olof Persson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1862 i

Östra Hoby

pengar och klocka i närheten av sängen och lagt sig. Där ute gingo hundarna och karlarna på vakt. Men Hans Öland skickade sömn på karlarna, så att de sömnade och som som stutar. Och hundarna gav inte skall. Hans hade skurit ~~klyxor~~ genklykor, som han smort med fett. Dem kastade han för hundarna. De slickade fettet i sig, och så behövde han inte vara orolig för dem. Så gällde det att komma in i prästgården. Han hade på förhand sett hur det var och tagit en högaffel med sig. Det fanns en "täckestie" på taket mitt för skorstenen med ena repändan bunden i skorstenen. Han asade sig upp och kröp ned genom skorstenen. Så gick han in i prästens sovkmare, tog pengarna och klockan och gav sig sedan iväg utan att prästen vaknade. Men när han vaknade, skakade han pengarna och klockan och blev förskräckt. Han kallade på pigan, men hon hade inte heller märkt något.

Prästen skickade pigan till Hans Öland, för att han skulle komma till

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161: 7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Skåne
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Rydqvist Olof Rydqvist
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

prästgården. Men han nekade. Prästen skulle komma till honom. Och prästen skulle komma ensam. Prästen skickade då gårdskarlen. Samma svar. Han sände sin dotter. Samma svar. 4-de gången kom prästen själv. Hans Öland sade: "Jag har inte rört något annat, än det vi talade om". "Nej, nej," sade prästen, "men hur bar du dig åt?" "Inte ett öre är väck utom de pengar vi talade om." Så gjorde de upp, och Hans Öland kom inte på fästning för den saken. Men för prästen var han en mästertjuv.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161: 8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Einar Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Öland
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Rydqvist Östergren
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

8.

Hans Ölands nedgrävda skatt.

Hans Öland sade flera gånger, att han hade 15 000 kr. nedgrävda vid Hamnahöl, i Hammenhög. Han hade grävt ner dem efter ett kap, och strax därefter kom han på fästning och fick sitta där i ~~flera~~ 10 år. När han blev fri och skulle söka upp skatten, voro hans märken borttagna. Han hade grävt ned pengarna vid ett träd i stengärdet. Nu var trädet fällt och stengärdet ändrat. Han sökte flera gånger men kunde aldrig hitta pengarna.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161 : 9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Slösa
Socken: Östra Hoby Berättat av: Nykrövs Ole Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

Hur Hans Öland gick genom fönster.

Hans Öland sade, att han tog en remsa och klåstrade på det fönster han ville komma in genom sedan. Så tryckte han in rutan, som gick itu efter remsan. Han gjorde det hemma för att visa, hur han bar sig åt.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Slutsak
Socken: Östra Hoby Berättat av: f. Kyrkor och Kyrkor
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby

10.

Ben från kyrkogården gav tur på sjön.

De, som seglade på sjön, hade ~~alltid~~ ben med sig från kyrkogården.
Då fingo de tur med sig. Båten kunde inte gå under.

En skeppare, som var från Kvarnby, hade alltid människoben med i
båten.

M. 13161:11.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Gladsax
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Kyrköv & L. Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1962 i Ö. Hoby

Gengångare i Ö. Hoby.

11.

Kyrkoherde Norström och jag hade varit i kyrkan och sökt efter något. När vi kommit ut ur kyrkan och jag hade låst dörren och vi hade kommit ut mitt på gången, sade jag till prästen: "Flytta sej kyrkoherden!" "Varför det"? frågade prästen och flyttade sig inte. Då tog jag honom i nacken och kastade honom åt sidan. Samtidigt kom något och strök i luften och sade Sch -sch. Kyrkoherden sade: "Vad menas med det här?" Jag sade: "En annan gång jag säger, att kyrkoherden skall flytta sig, så gör det." Sedan följde jag honom hem. Jag hade sett en vit skepnad, som liknade en människa, komma rakt emot oss. Jag ville inte, att kyrkoherden skulle stå i vägen för den.

M. 13161:12
Landskap: Skåne Upptecknat av: Ernst Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Gladsax
Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Nykro Ols Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Östra Hoby

Sova midsommarnatten på kyrkogården, mot sjukdom.

12

Midsommarnattens dagg var hälsobringande. Sjuka skulle sova på lakan på kyrkogården. Det såg jag ofta midsommarnatten i min barndom.

M. 13161 : 13 .

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ernst Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Slättåse
 Socken: Östra Hoby Berättat av: J. Nykvist Olof Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Östra Hoby

13

Den sjunkna kyrkan i "Tjörkehåla" i Hagestad.

I Hagestad finns "Tjörke håla". Där har stått en kyrka en gång. Men den sjönk. I min barndom talade de om det. Det skulle ha hänt i hednatiden. Folket var råa och samlades i kyrkan. Så sjönk alltsammans.

M. 13161 : 14.

Landskap: Shäme Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Bladne
Socken: Östra Hoby Berättat av: A. Nykvist. Ola Persson
Uppteckningsår: 1940. Född år 1862 i Ö. Hoby.

Sjörå.

14

Jag har sett sjörådet. Det vistas i sjön.

För 30 år sedan var jag på Skillinge som skräddare hos Lundström.

Det var vid ~~11~~ 11 - 1/2 12-tiden på kvällen, jag skulle då gå ut.

Då fick jag se ett par folk komma ute från sjön och gå på vattnet.

Jag gick in igen och sade: "Där kommer ett par folk från sjön. Hur kan

de gå, när det inte är fruset?" Det var flera sjömanspågar där inne.

"Det är sjörådet", sade de. De gingo också ut och sågo det. Men Hans

sade: "Om ett par 3 dagar ha vi en rysligt sträng sjögång. Och det

blev så. Nyårsafton gick sjön upp och tog flera hus på Skillinge.

Det hade så mycket att betyda, att man såg sjörådet. De voro svart-

klädda. Han hade hög hatt. Hon hade sorgflor, som hängde nedåt vattnet.

M. 13161:15.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

E. Wallin

Härad:

Ingelstad

Adress:

Skåne

Socken:

Östra Hoby

Berättat av:

J. Kyrbo O. Persson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1862 i

Ö. Hoby

Noak Skytt.

15.

Jag var skräddare och hade varit på ^Hammaren och sytt.^Och som jag gick hem, så kom något svävande i luften. ~~Det var vid~~ Jag hade en kamrat med mig. Vi tyckte bägge det liknade en karl, som kom svävande i luften. ^{uppe i luften} Han var 10 - 12 alnar högt. När han så kommit en bit ifrån oss, kom där 2 hundar, en brun och en svart. "Å de strög åsta' rakt i väster". Det var Noak Skytt och hans hundar. Hundarna svävade också. Men de voro närmare jorden, så där 3 till 4 alnar.

De gamle sade, att Noak Skytt gick och sköt ner trollpackor. Han red inte. Benen svävade.

De gamle brukade berätta något om vem av hundarna, som var först. Var ^Brun före ^hBlack, så kunde han taga, vad han ville ha. ^men var ^mBlack före, fick handet inte.

Noak Skytt är nog inte synlig numera.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13161:16.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ant. Wallin

Härad:

Ingelstad

Adress:

Skåne

Socken:

Östra Hoby

Berättat av:

f. kyrkvärd. Ole Persson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1862

i

Ö. Hoby.

Jerusalems Skomakare i Kvarnby.

16.

Mårten Olsson i Kvarnby, kallad Mårten Bilt", gav sig i backen på att han sett Jerusalems skomakare. Då tjänade han till Nils Henrikssons i Kvarnby. Han var vaktepåg där. Man satt och åt middag, och då kom han dit in och tiggde mat. Och han fick mat av kvinnan på stället. Men Mårten Bilt påstod, att han var mossad. Han var så gammal, att han hade mossor på sig.

M. 13161:17.

Landskap: Shane Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Shadme
Socken: Östra Hoby Berättat av: P. Hymoväkt. Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby.

Varför Jerusalems Skomakare är på vandrång.

Jerusalmes Skomakare skall vandra, så länge världen står. Det sade vår ^Irälsare, när han gick här nere. Han skall inte få någon vila.

De gamle sade, att vår ^Irälsare kom in och ville ha logi till Jerusalems Skomakares. ^men denne körde ut honom. Då sade ^Irälsaren det. Det var förr än Nya testamentet var satt (= skrivet).

M. 13161:18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ant Wallin
 Härad: Ingelstad Adress: Gladsax
 Socken: Östra Hoby Berättat av: f. höghöv. Ola Persson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1862 i Ö. Hoby.

Det förmenta trollet i Tullstorp, som var en "vär".

18

I Tullstorp i Borrby lågo 2 gamla gårdar ihop. I en av dem bodde Nils Tuve^{tt}sson. Han kunde mer än andra. På hösten hade de kardesor i den andra gården. De voro 16 stycken. Min moster var också med. Fåren gick lösa där ute. De hade inte blivit insläppta. Nu gick fåren på gården och en vär (=vädur, bagge) kom in i förstugan. De Kardesorna visste inte, vad det var i förstugan. Men ~~en~~ vären stängade och "påttade". Då kallade de på Nels. Han stödde sig på kakelugnen, läste och gick bort till dörren och spottade 3 gånger. Men det hjälpte inte. Kardesorna kallade då på honom igen. Men inte heller då hjälpte det. Tredje gången Nels tillkallades, gick han ut i köket, tog en yxa och gick tvärt över stuan till dörren. När han tog i klinkan för att öppna, sade han: "Ja, med mod i nödens stund man säkrast räddar sig". Så lå han vären i skallen med yxan, så att den stöp. Men måste slaktas. De hade tro^{tt}, att det var ett troll i förstugan.

Vill endast ovanstående uppgifter

M. 13161: 19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Gladöax
Socken: Östra Hoby Berättat av: P. Kephoväkt. Ola Persson
Uppteckningsår: 1940. Född år 1862 i Ö. Hoby.

i Ö. Hoby
Altartavlan och predikstolen äro strandvrak.

19.

Både altartavlan och predikstolen i Ö. Hoby kyrka ha kommit hit som vrakgods. De voro ilastade ett fartyg, som skulle på annat håll. Men fartyget förliste här utanför kusten, och så togs altartavlan och predikstolen till Hoby kyrka.

M. 13161: 20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ant Wallin
Härad: Ingelstad Adress: Skåne
Socken: Östra Hoby Berättat av: f. kyrkoväkt. Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1862 i Ö. Hoby.

~~Kläck~~ Kyrkbly som botemedel.

20.

Förr hade de blyspröjsar i kyrkans fönster. I bland kom folk och tog sådant bly och satte i öronen. Det skulle hjälpa mot dålig hörsel. Det hände många gånger under tiden jag var ringare i Ö. Hoby, att jag såg folk göra det.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!